

23/4

Aan

Minister van SZW

nota

nota bij beantwoording kamervragen over initiatieven van
sportduikers

Aanleiding

De Tweede Kamerleden Mark Strolenberg (VVD) en Inge van Dijk (CDA) hebben Kamervragen gesteld over initiatieven van sportduikers. De Kamervragen trachten de noodzaak over te brengen van een overgangsregeling voor vrijwilligers die duikarbeid verrichten en op korte termijn tot stand kan komen.

Het antwoord op de vraag naar een overgangsregeling is dat dit helaas niet mogelijk is.

Geadviseerd besluit

- Indien u akkoord gaat met de beantwoording van de Kamervragen kunt u de aanbestedingsbrief ondertekenen en met de beantwoording laten verzenden.
- Een overgangsregeling zoals gevraagd door de Tweede Kamerleden is niet mogelijk omdat a. nog niet duidelijk is of de voorschriften aangepast moeten worden en b. evenmin duidelijk is wat een eventuele aanpassing zou moeten inhouden.
- Het verzoek aan u is om de aanbestedingsbrief in dat geval zo spoedig mogelijk te ondertekenen. De 3-wekentermijn na verzending van de vragen loopt op 26 april a.s. af.

Kernpunten

Voor een goed begrip van de beantwoording van de Kamervragen kan het handig zijn eerst de toelichting bij deze nota te lezen.

De vragen komen op het volgende neer:

- Er kan door vrijwilligers gedoken worden naar menselijke resten die zaken tot opheldering kunnen brengen wat van groot maatschappelijk belang is.
- De rechter heeft de door de Arbeidsinspectie opgelegde boete aan Stichting Signi Zoekhonden (hierna: Signi) na matiging gehandhaafd. Deze boete is opgelegd omdat de door Signi ingezette vrijwilligers niet aan de regels voor duikarbeid voldeden. Voor wijzigingen in de regelgeving (Zie toelichting voor informatie over de wettelijke verplichting) heeft de rechter doorverwezen naar de wetgever.
- Gezien het maatschappelijk belang en de veiligheid die vrijwilligersorganisaties hoog in het vaandel hebben staan, is het verzoek een overgangsregeling te treffen nadat het advies is uitgebracht van een projectgroep die is ingericht bij de beheerder van de certificatieschema's, (Zie toelichting voor informatie over de projectgroep).

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum

13 april 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij

20 april 2023

Bijlage(n)

1

nu nu of
overig nu?

- Signi ziet graag dat deze overgangsregeling ertoe leidt dat de vrijwillige inzet van sportduikers voor burgerinitiatieven waarbij arbeid onder water wordt verricht niet langer onder duikarbeid valt.
- Ook een reguliere wijziging van de regelgeving wordt als mogelijkheid genoemd.

Datum
13 april 2023

Onze referentie

De antwoorden bestaan uit de volgende kernpunten.

- U geeft aan de wens van Signi te kennen, reeds ambtelijk kennisgemaakt te hebben met Signi en de overtuiging te hebben dat er een oplossing voor deze maatschappelijk waardevolle organisatie e.a. dient te komen. U schetst het proces tot nu toe: ambtelijk overleg tussen Signi en SZW en de oprichting van de projectgroep door Stichting Werken onder Overdruk (SWOD), de beheerder van de wettelijke certificatieschema'. Signi is (met andere organisaties) vertegenwoordigd in deze projectgroep en komen naar verwachting in het najaar van 2023 tot advies aan SZW. Voor SZW is het advies van deze projectgroep van belang omdat in de projectgroep de kennis is gebundeld over alle soorten van risico's bij duikarbeid, ook indien die door vrijwilligers wordt verricht. SZW beschikt niet over deze expertise.
- Dit advies is een basis om af te wegen welke stappen wenselijk en noodzakelijk zijn om tegemoet te kunnen komen aan de wensen van Signi e.a.
- Een overgangsregeling is niet mogelijk omdat onbekend is waar dit proces op uitkomt. De duur van het regelen van een reguliere wijziging van de regelgeving wijkt overigens niet af van die van een overgangsregeling.
- U licht toe waarom ook vrijwilligers die duikarbeid verrichten onder de arbeidsomstandighedenwet en -regelgeving vallen. Het verrichten van arbeid onder overdruk (waaronder duiken) is een risicovolle activiteit die snel kan leiden tot ernstige gevolgen waaronder het overlijden van de duiker. Ook vrijwilligers die duiken en arbeid onder water verrichten dienen dit op een veilige wijze te kunnen doen. Daarom is deze wet- en regelgeving ook van toepassing op vrijwilligers.
- Verder licht u toe dat door de sterk uiteenlopende regelgeving in Europese landen op het gebied van duiken het niet mogelijk is een vergelijking te maken met de Nederlandse regelgeving.
- Ten slotte schetst u het gevraagde tijdspad voor een reguliere wijziging van de regelgeving. Waar mogelijk bespoedigt u dat.

) dus na advies in najaar zou het overgangs-regeling kunnen?

Ook hier met omleggen van de wet
↓
Licht mij wel met

Toelichting

Wettelijke verplichting

- De Arbeidsomstandighedenwet en -regelgeving ziet toe op gezond en veilig werken. Het verrichten van arbeid onder overdruk (waaronder duiken) is een risicovolle activiteit die snel kan leiden tot ernstige gevolgen waaronder het overlijden van de duiker.
- Ook vrijwilligers die duiken en arbeid onder water verrichten dienen dit op een veilige wijze te kunnen doen. Daarom is deze wet- en regelgeving ook van toepassing op vrijwilligers. Duikarbeid mag daarom alleen worden verricht door personen met een wettelijk voorgeschreven certificaat.
- Een aantal organisaties heeft te kennen gegeven dat deze verplichtingen naar hun mening niet nodig zijn. Hun vrijwilligers beschikken immers over

En waarom is het "arbeid"?
worden de betaald etc?

Helinkus van overduik

een sportduikbrevet en streven maatschappelijke doelen na. Hieronder zijn Noordzee Schoon dat met duikers de Noordzee schoon wil maken maar ook Signi dat onder water naar menselijke resten zoekt. Verder zijn er wetenschappelijke duikers en archeologische duikers die eveneens voor vrijwilligers uitzonderingen wensen.

Datum
13 april 2023

Onze referentie

Overgangsregeling

- Signi pleit voor een overgangsregeling. Dit kan op twee manieren. De eerste houdt in dat vrijwilligers die arbeid onder water verrichten niet meer hoeven te voldoen aan alle of een deel van de verplichtingen die voortvloeien uit de Arbowet en -regelgeving en onder een nog nader te bepalen regime komen te vallen. De tweede kan in de vorm van een vrijstellingsregeling. Dit houdt in dat deze vrijwilligers worden vrijgesteld van alle of een deel van de verplichtingen die voortvloeien uit de Arbowet en -regelgeving.
- Zo lang niet helder is of de voorschriften daadwerkelijk aanpassing behoeven en ook niet duidelijk is hoe een eventuele aanpassing er uit zou moeten zien, is er ook geen overgangsregeling mogelijk. Immers de eindsituatie is ongewis. Om de- zelfde reden is een vrijstellingsregeling eveneens niet mogelijk.

Projectgroep SWOD

- De SWOD is de schemabeheerder van de certificatieschema's van alle duikberoepen (duiker, duikploegleider, duikmedisch begeleider en duikerarts). Met een dergelijk certificaat wordt aangetoond aan de vereisten te voldoen die gesteld worden aan hun competenties (opleiding en ervaring). Deskundigen uit alle sectoren komen in dit kader bijeen om aanpassingen in deze schema's e.a. te bespreken. Er is dan ook een grote expertise binnen SWOD op het terrein van professioneel duiken. Het oprichten van de projectgroep binnen SWOD waaraan alle betrokken partijen deelnemen, is een verantwoorde aanpak die kan leiden tot een breed gedragen voorstel.
- Vanuit SZW is aan de projectgroep gevraagd antwoord te geven op de volgende vragen:
 1. Op welke wijze kunnen de werkzaamheden van sportduikende vrijwilligers geregeld worden, gebaseerd op basis van een risico-inschatting van de activiteiten, en voor sportduikactiviteiten mogelijksterwijs aansluit bij de normen voor sportduiken en eisen uit arboregelgeving?
 2. Dan wel het aangeven van voorschriften voor samenwerking met een duikploeg die aansluiten bij de normen uit het ARBO besluit hfst. 6 afdeling 5 voor werken onder overdruk, de certificatie/registratie schema's en de ARBOcatalogus werken onder overdruk.

Politieke context

- In het najaar van 2020 overweegt Tweede Kamerlid Inge van Dijk (CDA) tijdens de begrotingsbehandeling van VWS over het jaar 2022 een motie in te dienen. Hierin wil zij de regering oproepen om de vrijwillige inzet van sportduikers voor burgerinitiatieven niet onder duikarbeid te laten vallen zolang de duiken binnen de grenzen van het sportduiken gedaan worden. Dit is naar aanleiding van haar contacten met Signi.

- De regering heeft deze motie ontraden omdat de huidige arbeidsomstandighedenregelgeving ook geldt voor vrijwilligers die arbeid verrichten en er door overleg met andere partijen al een heroriëntatie op het programma staat. De motie is uiteindelijk niet in stemming gebracht.
- Op 7 juli 2022 heeft Tweede Kamerlid Inge van Dijk (CDA) een motie ingediend met vrijwel gelijke bewoordingen (Kamerstuk 30234, nr. 311). Hierin roept zij de regering op om "met een voorstel te komen waardoor de vrijwillige inzet van sportduikers voor burgerinitiatieven niet onder duikarbeid valt, zolang de duiken binnen de grenzen van het sportduiken gedaan worden conform de aanpassing van de duikopleidingen". Zij licht in de motie toe dat "dergelijke vrijwillige inzet aangemoedigd moet worden en dus niet moet worden gehinderd door onnodige regels en bijbehorende boetes". Deze motie wordt aangenomen met algemene stemmen.
- Op dat moment heeft SZW al een aanbod gedaan aan Signi om in overleg te treden over een onderzoek of vrijwilligers bij de inzet voor burgerinitiatieven, waarbij gedoken moet worden, dit veilig kunnen doen tegen voorwaarden die afwijken van die voor beroepsduikers. Eerder is er over dit onderwerp al overleg geweest met andere organisaties zoals de wetenschappelijke en archeologische duikers. Ook organisaties als Noordzee Schoon maken bezwaar. De motie wordt geaccepteerd als een toezegging om dit onderzoek te gaan verrichten.
- Signi spant tegelijkertijd tegen de Arbeidsinspectie een rechtszaak aan om de opgelegde boete van tafel te krijgen. Zolang de zaak onder de rechter is en er een mogelijkheid is tot hoger beroep, wordt er geen overleg gehouden tussen SZW en Signi.
- In hoger beroep stelt de rechter vast dat Signi zich aan de reguliere wettelijke voorschriften had moeten houden, maar matigt wel; de door de Inspectie opgelegde boete.
- Op 21 november 2022 vindt (na uitspraak in hoger beroep plaatsgevonden heeft) alsnog het overleg plaats. Het oriënterende overleg vindt plaats in een open en constructieve sfeer. Signi benut de gelegenheid om zijn argumenten over te brengen voor een wijziging van de voorschriften. SZW krijgt de gelegenheid om meer zicht te krijgen op de activiteiten die Signi onder water uitvoert en onder welke omstandigheden. Gezien de termijnen die met het wijzigen van regelgeving gemoeid zijn, dringt Signi vervolgens aan op een overgangsregeling waarvan duidelijk gemaakt wordt dat die in dit geval niet mogelijk is vanwege de onduidelijkheid over de uitkomst van dit proces.
- Recent is bovengenoemde projectgroep opgericht onder de vleugels van SWOD waaraan ook Signi deelneemt. Bovendien neemt SZW een deel van kosten van de externe voorzitter van deze projectgroep voor zijn rekening.
- Om extra druk te zetten en meer duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden en onmogelijkheden dienen Tweede Kamerleden Inge van Dijk en Mark Strolenberg (VVD) op 5 april jl. de vragen in die onderwerp zijn van deze nota.

Datum
13 april 2023

Onze referentie

VWS debaat?

Bijlagen**Datum**

13 april 2023

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief Kamervragen van de leden Strolenberg (VVD) en Inge van Dijk (CDA) over initiatieven van sportduikers en antwoorden	Verzenden aan TK	

Onze referentie